

A SzEI kézbevette a jegyzetkiadást

„Te, mondd, nem tudnád a jegyzeteket kölcsönadni egy pár napra? Szeretnék elkészülni; de én nem tudtam jól jegyezni, a sokszorosított jegyzet meg rosszabb a semminél!”

Ilyen és hasonló párbeszédnek mindennaposak nálunk a félév végének közeledtével. Természetes és nagyon szomorú jelenség ez és szó nélkül nem lehet elmenni mellette: hiszen végeredményben valamennyiünk bőréről van szó. Tehát, gondoltuk, a probléma megtárgyalandó és ha lehet segítségünk magunkon.

Először is: jogosult-e egyáltalán a sokszorosított jegyzet az egyetemen? Itt két fő ellenvetés merült fel: 1. akinek kész jegyzete van már az előadásról, az nem fog érdeklődni, esetleg el se jár az órákra. Ez a veszély kiküszöbölhető azzal a módszerrel, hogy a jegyzet mindig az előadással párhuzamosan, órák után jelenik meg; nem szabad annak előfordulnia, hogy a hallgató kész jegyzettel a kezében, kényelmesen hátradőlve, quasi kontrollálja a professzort. Ezen a téren az a tapasztalatunk, hogy senki sem bízik úgy a megjelenő jegyzetben, hogy maga is ne írja az előadásokat. 2. hogy a „készen kapott tudomány” lefélézi, illetőleg feleslegessé teszi a hallgató számára az irodalom használatát. Ez az állítás azon a ponton bukik el, hogy az az egyetemista, akinek az illető tárgy nem szakmája, vagy nem tartozik az érdeklődési körébe, az úgyse fog túlzottan iparkodni, a számára közömbös tárgyra jobban belemélyülni. Aki viszont pályájának, életcéljának tekinti az illető kollégiumot, annak úgyis át kell az odavonatkozó tudományos irodalmat tanulmányoznia, hiszen anélkül meg sem mozdulhat; és ehhez az előadások, tehát a jegyzet is csak vezérfonalat nyújthatnak.

És még egy körülmény van, ami a sokszorosított jegyzetek megjelenését az egyetemen szükségszerűen létrehozta: az előadások jegyzésének, a kézgyűjlesztést nem számítva, valósággal külön pszichológiája van, ami a deáknak vérebe kell menjen: uralkodni kell tudnia a pillanatnyi rossz hangulatokon, az elernyedéseken, amik napi 5-6 órai megfeszített figyelem után bizony óhatatlanul előjönnek; meg kell éreznie, még hozzá csalhatatlanul, (hiszen ez a jegyzés lényege), mikor következik a fontos rész, mikor a lényegtelen; meg kell tudni különböztetnie a lényegest a kevésbé fontosaktól. Külön tudománya van annak, hogyan kell képletet és magyarázó szöveget egyszerre írni. És így tovább, sok titka van a helyes jegyzetírásnak, amin különösen a golya akad fel, hiszen neki még ilyen problémái nem voltak. Gyorsíró az egyetemen sajnálatosan kevés van. Bizony, sokszor megtörténik a legszorgalmasabb emberrel is, hogy ilyen kiesések miatt a jegyzete használhatatlan és rászorul az improduktív másolásra. Itt van most az irodalom... de 5-6 tárgyból irodalom után futkosni... na igen!

Ezek bizony factumok és hogy így igaz, ahogy leírtam, azt legkézzelfoghatóbban bizonyítja, hogy hiába minden figyelmeztetés, esetleg tiltás, harag és retorzió, a sokszorosított jegyzetek megjelennek.

De itt örünk el a probléma másik ágához: a megjelenő jegyzetek minősége nyílt és fájó kérdés már régóta. Itt szoros összefüggés állítható fel azzal tényrel, hogy a jegyzetek, — deákságnak ez a legbelsőbb ügye, — a legvadabb üzérkedés tárgya. Persze, könnyű itt magyarázatot találni a néha hihetetlen méreteket öltő lelkiismeretlenségre, ami ezen a téren dúl: „Ugyan mit — másból úgysem tudnak elkészülni. — Ugyanazt a pénzt megkapom én akkor is, ha nem orózkodom annyit...” És Te pedig, kedves Barátom, kézhez kapod azt a jegyzetet, nekiülsz tanulni és mire a végére érsz, azon veszed észre magad, hogy megtanultad — nem ugyan az anyagot, amire szükséged van —, de falamászni nagyszerűen tudsz.

Itt következik a SzEI munkája. Miért éppen a SzEI-é? Mert segíteni

kell, összefogni becsületes munkára, mert kezdeményezni kell!

A cél: annak felismerése után, hogy a jegyzet az egyetemen nélkülözhetetlen, a jegyzetberkekben folyó üzletezést megszüntetni és a jegyzetek minőségét egységes irányítás mellett a szükséges nivóra felemelni. Megalakult tehát a SzEI Jegyzetosztálya, a következő programmal és alapelvekkel:

1. A Horthy Miklós-tudományegyetem hallgatóságának kezébe kifogástalan jegyzeteket kell adni.

2. Amint ezt anyagi helyzetünk megengedi, a jegyzeteket olcsóbban adjuk.

3. A zsidóságtól a jegyzetek kiadásának jogát elveszjük.

Ad 1. A jegyzet minőségének javítása a főcél. Ugy érhető el, ha szakértőkkel, tehát amennyiben lehetséges, tanszéki emberekkel dolgozunk együtt. Legideálisabb, ha az illető professzor átnézi a készülő anyagot, ezzel megkapja a jegyzet a tudomány márkáját. Legkiválóbb példa erre a gyógyszerészek „Ásványtan”-a: Koch professzor úr saját előadási jegyzeteiből készült a hallgatóság számára a jegyzet. Biztató jelenség, követendő példa: a hallgatóság létszáma nem fogy, pedig, lám, jegyzet is van, katalógus sincs!

Ad 2. Hogy az olcsóságot elérhessük, saját „nyomdát” állítottunk fel. Vetünk 800 pengőért egy V-5. rendszerű sokszorosító gépet, mellyel a jegyzeteket magunk készítjük. Gyors és tiszta munkát végez ez a gép. (Lispén ismerkedtem meg vele és azóta is sokat látam ezt a típust használatban; különösen a katonaság használja előszeretettel.) Hét színben lehet vele dolgozni; csak sajnós, a háborús anyaggazdálkodás a színes indigók beszerzését igen

szűk korlátok közé szorította. Ezer pengőt a Diákvédő irodától kaptunk, kétévi lejáratú, kamatmentes kölcsönként: ezúton is hálásan köszönjük. Ezt a pénzt azonban vissza is kell fizetni: egészen addig tehát, amíg a gép ára együtt nincs, a jegyzetek egységára az eddig is megszokott 10 fillér oldalanként. Igen fontos, egyik főcélunk, hogy ezt minél hamarabb leszállíthassuk.

A jegyzetkészítők is állandóbb, stabilisabb keresethez jutnak így. A SzEI mentesíti őket a jegyzetek kiosztásának és a pénz beszedésének munkája alól. Ezt megbízottai végzik, évfolyamonként. Elv és a megbízottaknak kiadott utasítás: csakis a kiadott jegyzetrész ellenértékének befizetése után adhatják át a jegyzeteket.

Ad 3. Ez a kérdés már elintéződött. Szeretném egyúttal ezt az alkalmat felhasználni és előjönni azzal a gondolattal, ami már a munka megindulása óta foglalkoztat: t. i. az áprilisi zsidótüntetések alkalmával gyakran hallottuk a professzor Uraktól, mikor magunk között voltunk, magyarok: „Na igen, ez is valami. De, hogy verekedni, kiabálni, lármázni tudtok, azt megmutaták már az elődeitek is. Ellenben azalatt, míg apaitok tüntetésre jártak, addig a zsidó annál szorgalmasabban tanult: nálunk ez csak az összetartozás érzésének a kifejtésére volt jó. Így van ez most is. Ne tüntetésre szövetkezzetek hát, ha eredményt akartok elérni, hanem szívósság, esendes munkára; a vezető pozíciók elfoglalására, az első helyek megszerzésére. Ne több hanggal, hanem többletmunkával szolgáljatok a fajtátokat!”

Ebben a szellemben indítottuk meg a munkát és őszintén remélem, hogy valamivel, egy kis építőköccel mi is hozzájárultunk az új magyar szellem kialakításához.

MATÉFY JENŐ.

BARÓTI DEZSŐ:

Biedermeier izlés a francia irodalomban

Kolozsvár, 1942.

A közelmúlt hetekben jelent meg, mint a kolozsvári egyetem Francia Intézetének legújabb kiadványa Baróti Dezső: Biedermeier izlés a francia irodalomban c. értekezése.

Baróti könyve hosszú és alapos kutatás eredménye. A téma iránti első ihletet voltaképpen Zolnai Bélától, a szegedi, most pedig a kolozsvári egyetem nagynevű professzorától kapta, majd később párisi tanulmányai közben kezdte egészen behatóan vizsgálni a kérdést.

A biedermeier, mint tudjuk, egyike a legújabb szellemtörténeti fogalmaknak. A kezdetben csúfnévként szereplő biedermeier szót Paul Kluckhohn használta fel először az irodalomtörténetben egy izlésáramlat jelölésére. — Magyar viszonylatban Zolnai Béla a biedermeier-kutatás úttörője és megalapítója. Ő indította el 1935-ben megjelent Irodalom és biedermeier című könyvével a magyar tárgyú biedermeier vizsgálatát az irodalomban. 1940-ben kiadott A magyar biedermeierében pedig nemcsak az irodalmi biedermeiert igyekezett bemutatni, hanem a legnagyobb szak-tudással és a korszak minden jelenségének biztos ismeretével az egész biedermeier életérzést elemezte. — Baróti Dezső az ő kutatásaira és eredményeire támaszkodva és azokat továbbfejlesztve nem magyar vonatkozású tárgykört, hanem egy intern francia témát dolgozott fel.

Baróti könyvét két nagy részre lehet osztani: a biedermeier elvi kérdéseit igyekszik tisztázni az elsőben, míg a másodikban néhány írókat mutat be a biedermeier szempontjából megvilágítva.

Vizsgálódásait egészen előlről kezdi. Ismerteti a név és fogalom keletkezését, illetve történetét. Foglalkozik a biedermeiernek mint életérzésnek a többi nagy izlésáramlathoz való viszonyával, így a klasszicizmus-

sal és a romantikával való kapcsolataival. Külön kisebb fejezeteket szentel a biedermeier életérzés megnyilatkozási lehetőségeinek és formáinak. Általában mindenütt kimutathatónak véli a biedermeier stílus legfőbb jegyeit; az irodalomban, sőt az irodalomszemléletben is: itt részletesen elemzi D. Nisard irodalomszemléletét, aki a poésie de la raison jelszóval kezdi irodalomtörténetét, ami különben elég jelentős hatással volt a magyar irodalomtörténészekre és kritikuskokra (erről ugyancsak a kolozsvári egyetem Francia Intézete kiadványaként fog a legközelebbi jövőben megjelenni egy érdekes és értékes munka: E. Halász Nisard en Hongrie). Továbbmenve foglalkozik a szerző a kisszerű vallási élet biedermeier jellegének vizsgálatával, majd a család- és gyermekköltészettel, mint par excellence biedermeier jelenséggel. Befoglalja elméletébe a múlt század első felének történet- és természetszemléletét is.

Könyve második részében néhány íróval külön is foglalkozik. Így először a klasszikus-romantikus Musset-ről igyekszik többé-kevésbé elfogadhatóan bebizonyítani, hogy költészete erősen biedermeier jellegű. A magyar közönség előtt csaknem teljesen ismeretlen E. Deschamps, Mme Desbordes-Valmore és A. Brizeux költészetét is ugyane szempontból elemzi.

Baróti új munkáját olvasva érezzük, hogy a komoly tárgyat igyekszik minél érdekesebb stílusban előadni. Könyve az irodalmilag közép-szerűen művelt közönség számára is érdekes és hasznos olvasmány, az irodalomtörténészeknek pedig jó kiindulás lehet a további biedermeier-kutatáshoz. — A magunk részéről a szerzőnél jobban kívánjuk hangsúlyozni, hogy óvatosan kell bánni a biedermeier-kutatással; tudjuk, hogy a biedermeier nem szokott egészen öröklően, más izléstől menten jelent-

kezni. Baróti eléggé mellékesen jegyezte ezt meg: »nehéz lenne Musset egész egyéniségét a biedermeier fogalma alá vonni, vagy hogy »el kell felednünk Byron és Shakespeare olvasóját, a lázas velencei szerelmest és az Éjszakák könnyes romantikáját. Ugyanígy nem egészen biedermeier Desbordes-Valmore költészete sem, bár a szerző csak ebből a szemszögből nézi; nála is megtaláljuk a lázadó hangú, a végtelenbevágyó, egy nagy szenvedélyben magát megsemmisítő lélek romantikus kitöréseit.

Mindenesetre Baróti alapos felkészültséggel és nagy körültekintéssel dolgozta ki témáját, nemcsak a francia irodalmat vizsgálja, hanem ahol alkalma nyílik rá, röviden párhuzamot von a megfelelő magyar, sőt német és angol jelenségekkel is. Munkája minden szempontból megérdemli figyelmünket: a magyar viszonylatban ma már főleg Zolnai Béla által jól kimutatott biedermeier analóg jelenségeinek vizsgálata senki előtt sem lehet érdektelen, de nem lehet érdektelen maga az a tény sem, hogy francia témáról van szó, hiszen éppen ma annyira eltolódott a tudományos érdeklődés is más irányba, hogy a pártatlan irodalomtörténész csak örömmel üdvözölhet minden komoly művet, amely a francia irodalmi élet jelenségeit vizsgálja. Végül meg kell említenünk azt, hogy Baróti Dezső nem sokkal könyve megjelenése után lett ugyane tárgykörből egyetemünk egyik legújabb magántanára.

Szegeden, 1942 november 2.

Rátkai László

Diákszociális kongresszus Pécsen

A kialakulóban lévő országos diák-egység legfőbb szerve, a Magyar Ifjúság Nagybizottsága a közeljövőben kongresszust rendez Pécsen, ahol az egyetemi és főiskolai hallgatók szociális helyzetét vitatják meg s egyrészt megállapítják, hogy az egységbe tömörült ifjúság mit tehet a problémák megoldásáért, másrészt pedig felhívják az illetékesek figyelmét a legsürgősebb tennivalókra. Hogy a kongresszusra megfelelő adatok álljanak a Nagybizottság rendelkezésére, több ezer diákjóléti kérdőívet küldtek szét az összes egyetemekre és főiskolákra. Ezek a kérdőívek a deákság kulturális és anyagi viszonyainak megállapítását szolgálják. Természetesen nem az egyes adatok, hanem a kérdőívek ezrei alapján összeállított helyzetképe fontos, hogy segítségül legyen a pécsi kongresszus résztvevőinek. A deákszociális ankétán résztvesznek a Nagybizottság összes taggyűléseinek képviselői, de megjelenhet minden más érdeklődő egyetemi és főiskolai hallgató is.

Magyarok könyvesháza

E számunkhoz mellékeljük a Magyarok Könyvesháza körlevelét, mert fel akarjuk hívni olvasóink figyelmét arra az igazán magyar egyesülésre, mely a népi irodalom olvasótáborát óhajta megszervezni. Bizonyára mindenkinek fel fog tűnni, hogy a Magyarok Könyvesháza kapcsolatban áll a Turul Szövetség Könyv- és Lapterjesztő K. F. T.-vel, s lesznek, akik különösnek találják, hogy az általunk most is erősen támogatott Turul Szövetség nevét viselő vállalkozás mellé állunk. Éppen ezért hangsúlyozzuk: sohasem a Turul Szövetséget támadjuk, csak a jelenlegi »fővezérséget«. A Turul KFT. ettől a fővezérségtől független, s ma is azoknak az ideális magyar céloknak szolgálatában áll, mint alakulásakor, Fitos Vilmos kulturális vezérsége idején. Ezért érezzük kötelességnek támogatását.